

คำนำ

ชุดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เรื่องบุคคลสำคัญชาวไทย และชาวต่างประเทศที่มีส่วนในการสร้างสรรค์ชาติไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับทาง ผู้เรียนสามารถศึกษาความรู้จากที่บ้านซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ซ้ำๆ หลายๆ ครั้งได้ตามความต้องการของผู้เรียน และในชั่วโมงการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถทำโจทย์หรือกิจกรรมเพื่อฝึกใช้ความรู้ และเกิดกระบวนการเรียนรู้โดยลงมือทำ มีเนื้อหาสาระที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานและตัวชี้วัดกำหนด

สำหรับชุดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เล่มที่ 2 เรื่อง พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระราชประวัติ การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งในเล่มของชุดกิจกรรมการเรียนรู้จะประกอบไปด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดกิจกรรม แบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ แบบฝึกการเรียนรู้ แบบทดสอบหลังเรียน และเฉลยแบบฝึกกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดการเรียนรู้เล่มนี้จะสามารถเพิ่มเติมความรู้ให้เกิดประโยชน์ สามารถฝึกทักษะการคิดเพื่อต่อยอดการเรียนรู้ และจะเป็นประโยชน์ต่อครูและนักเรียนในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์

ภัทธีรพร ทองไชย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้	ค
มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด	ง
แบบทดสอบก่อนเรียน	1
กรอบความรู้ที่ 1	5
กรอบความรู้ที่ 2	7
บัตรกิจกรรมที่ 1	12
บัตรกิจกรรมที่ 2	13
บัตรกิจกรรมที่ 3	14
แบบทดสอบหลังเรียน	15
บรรณานุกรม	19
ภาคผนวก	20

คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้

บทบาทของผู้สอน

1. ศึกษาและทำความเข้าใจชุดการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล
2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้
  - 2.1 อธิบายการใช้ชุดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับทราบ
  - 2.2 ดำเนินการให้ผู้เรียนศึกษา สืบค้นความรู้และทำกิจกรรม
  - 2.3 คอยแนะนำ ดูแล และให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน
3. บันทึกผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เช่นคะแนนแบบทดสอบ ก่อนเรียน-หลังเรียน และสามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินได้

บทบาทของผู้เรียน

1. นักเรียนศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด ในชุดการเรียนรู้อย่างละเอียดเพื่อให้ทราบว่าเมื่อจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดบ้าง
2. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อทดสอบว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษามากน้อยเพียงใด
3. นักเรียนควรมีการวางแผน แบ่งหน้าที่ และร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม หากเกิดข้อสงสัยไม่เข้าใจ หรือมีปัญหา ควรขอคำแนะนำจากครูผู้สอน
4. ในการปฏิบัติกิจกรรมนักเรียนควรปฏิบัติให้ทันเวลาที่กำหนดไว้
5. ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดประเมินผลความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษา

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด

ส 4.3 ม.4-6/4 วิเคราะห์ผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายประวัติและผลงานของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย
2. วิเคราะห์ผลงานของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทย
3. สนใจใฝ่เรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย

แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เหตุใดเศรษฐกิจในสมัยรัชกาลที่ 3 จึงรุ่งเรืองมาก
  - ก. บ้านเมืองสงบสุขไม่มีสงคราม
  - ข. ชาวจีนดูแลการค้าแทนคนไทย
  - ค. ทำสนธิสัญญาเบอร์นีย์กับอังกฤษ
  - ง. มีการส่งเสริมการค้ากับต่างชาติโดยเฉพาะกับชาวจีน
2. การที่รัชกาลที่ 3 ทรงแต่งเรือสำเภาไปค้าขายยังต่างประเทศ ส่งผลดีต่อชาติไทยอย่างไร
  - ก. ทำให้ท้องพระคลังมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
  - ข. ทำให้มีชื่อเสียงในฐานะเป็นประเทศผู้นำทางการค้า
  - ค. ทำให้ชาวต่างชาติรู้จักสินค้าการเกษตรที่สำคัญของไทย
  - ง. ทำให้ไทยเป็นศูนย์กลางในการรับซื้อและขายข้าวไปยังต่างประเทศ
3. ใครคือเจ้าเมืองลาวที่ก่อกบฏในสมัยรัชกาลที่ 3
  - ก. เจ้าอินทร์
  - ข. เจ้าอนุวงศ์
  - ค. เจ้านันทเสน
  - ง. เจ้าสุโขวงศ์

4. “การศึกสงครามข้างญวน ข้างพม่า ก็เห็นจะไม่มีแล้ว จะมีอยู่แต่ข้างฝรั่งให้ระวังให้ดี อย่าให้เสียทีแก่เขาได้ การงานสิ่งใด ของเขาที่คิดไว้ ควรจะเรียนเอาไว้ ก็เอาอย่างเขา แต่อย่าให้นับถือเลื่อมใสไปทีเดียว” คำที่ขีดเส้นใต้ แสดงถึงทัศนวิสัยของรัชกาลที่ 3 อย่างไร

- ก. ไม่มีการสู้รบกับญวนและพม่าอีกต่อไป
  - ข. ในเร็ว ๆ นี้จะทำสงครามกับพวกฝรั่งให้ระวังไว้ให้ดี
  - ค. ให้เรียนและรับวิทยาการของชาวตะวันตกมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับคนไทย
  - ง. ให้ระวังพวกฝรั่งไว้ให้ดี อย่าพลาดพลั้งทำงานและเรียนรู้ตามเขา
5. เพราะเหตุใดอังกฤษจึงขอความร่วมมือไทยให้ช่วยรบกับประเทศพม่าใน พ.ศ.2367
- ก. เพราะอังกฤษไม่ชำนาญภูมิประเทศ และขาดเสบียงอาหาร
  - ข. เพราะไทยมีกำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์ครบถ้วน
  - ค. เพราะอังกฤษเกรงอิทธิพลไทยในย่านนี้
  - ง. เพราะอังกฤษต้องการทำสนธิสัญญาทางการค้ากับไทย
6. ประเทศไทยทำสนธิสัญญาเบอร์นี้อยู่กับประเทศใด
- ก. อังกฤษ
  - ข. ฝรั่งเศส
  - ค. สหรัฐอเมริกา
  - ง. โปรตุเกส

7. สนธิสัญญาเบอร์นีเป็นสนธิสัญญาเกี่ยวกับข้อใด
  - ก. การแบ่งเขตการปกครอง
  - ข. การค้าและพระราชไมตรี
  - ค. การกู้ยืมเงิน
  - ง. การทหาร
8. เพราะเหตุใดสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้รับสมญานามว่า “เจ้าสัว”
  - ก. ทรงมีเชื้อสายชาวจีน
  - ข. ทรงโปรดให้ชาวจีนมารับราชการในวัง
  - ค. ทรงทำสงครามชนะชาวจีน
  - ง. ทรงแต่งเรือสำเภาไปติดต่อค้าขายกับประเทศจีน
9. ข้อใดคือวัดประจำพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
  - ก. วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
  - ข. วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
  - ค. วัดอรุณราชวราราม
  - ง. วัดราชโอรสาราม
10. เหตุใดจึงกล่าวว่าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย
  - ก. รัชกาลที่ 3 พระราชทานที่ดินให้สร้างมหาวิทยาลัย
  - ข. เนื่องจากเป็นที่รวมจารึกสรรพวิชาหลายแขนง
  - ค. มีพระสงฆ์เป็นผู้สอนวิชาความรู้ที่นั่น
  - ง. เป็นสถานที่อบรมปณิธิแก่ลูกหลานเจ้านาย และขุนนาง

กระดาษคำตอบ
แบบทดสอบก่อนเรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คะแนน

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

ระดับคะแนน

ถูก 9 - 10 ข้อ	ระดับ ดีมาก
ถูก 7 - 8 ข้อ	ระดับ ดี
ถูก 6 ข้อ	ระดับ พอใช้
ถูกน้อยกว่า 6 ข้อ	ระดับ ควรปรับปรุง

กรอบความรู้ที่ 1
เรื่อง พระราชประวัติ

รูปที่ 1 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
จาก <http://www.kingrama3.or.th/>

พระราชสมภพ วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2330
ขึ้นครองราชย์ วันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2367
สวรรคต วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2394
ครองราชย์ 27 ปี
พระชนมพรรษา 64 พรรษา

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระนามเดิมว่า **เจ้าฟ้าชายทัฬห** เป็นพระราชโอรสองค์ใหญ่ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และสมเด็จพระศรีสุลาลัย (เจ้าจอมมารดาเรียบ) ประสูติเมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2330 ณ พระราชวังเดิม กรุงเทพมหานคร

ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงพระประชวรและเสด็จสวรรคต มิได้ตรัสมอบราชสมบัติให้แก่โอรสองค์ใด พระบรมวงศานุวงศ์และบรรดาเสนาบดีจึงปรึกษากัน เห็นควรถวายราชสมบัติแก่พระเจ้าลูกเธอกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์

พระเจ้าลูกยาเธอกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ขึ้นครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 2376 ปรากฏพระนามในพระสุพรรณบัฏว่า **พระบาทสมเด็จพระบรมราชาธิราชรามาธิบดีศรีสินทรมหাজักรพรรดิราชาธิบดินทร์ ธรณินทราธิราช รัตนากาศภาสกรวงศ์**

ซึ่งต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ถวายพระนามใหม่ว่า **พระบาทสมเด็จพระปรมาธิวิรสະฐมหาเจษฎาบดินทร์สยามินทรวโรดม บรมธรรมิกมหาราชาธิราชบรมนาถบพิตรพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว** โดยกำหนดคำว่า “นั่ง” (พระนั่งเกล้า) แทนพระนามเดิม “ทับ” นั่นเอง

เกร็ดความรู้

ในสมัยรัชกาลที่ 2 ได้รับสถาปนาจากพระราชบิดาเป็น “กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์” ทรงว่าราชการคลัง โดยทรงกำกับกรมท่า และทรงแต่งเรือสำเภาบรรทุกสินค้าไปทำการค้าขายกับจีนได้ผลดีมาก เป็นที่พอพระราชหฤทัย จนพระราชบิดาตรัสเรียกว่า “เจ้าสัว”

กรอบความรู้ที่ 2

เรื่อง พระราชกรณียกิจ

ด้านการเมืองการปกครอง

1. กบฏเจ้าอนุวงศ์เมืองเวียงจันทน์

เมื่อ พ.ศ. 2369 เจ้าอนุวงศ์ผู้ครองเมืองเวียงจันทน์ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของไทยได้คิดกบฏ โดยให้ราชบุตรเจ้าอนุวงศ์ที่นครจำปาศักดิ์ยกทัพมายึดเมืองอุบลราชธานีส่วนตนเองกับเจ้าสุทิสارเจ้ายึดเมืองโคราช และลงว่ากรุงเทพฯ กำลังจะมีสงครามกับอังกฤษจึงยกไพร่พลไปช่วยกรุงเทพฯ เมื่อเข้าตัวเมืองนครราชสีมาได้แล้วก็กวาดต้อนผู้คนไปเวียงจันทน์ และในช่วงนั้นเองก็เกิดวีรศรคือ **ท่านผู้หุงโม** ภรรยาพระยาปลัดเมืองนครราชสีมาซึ่งถูกกวาดต้อนไปด้วย โดยใช้อุบายรวมกำลังหน่วงเหนี่ยวกองทัพเจ้าอนุวงศ์มิให้เดินทางไปที่กรุงเทพฯ ได้รวดเร็ว เมื่อความทราบถึงพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ จึงได้จัดทัพไปปราบ ในการครั้งนี้ท่านผู้หุงโมได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น

ท้าวสุรนารี

2. อังกฤษรบพม่า

เมื่อ พ.ศ. 2367 เมื่ออังกฤษตีเมืองพม่าครั้งแรก อังกฤษจึงต้องการให้ไทยช่วย เพราะเห็นว่าเป็นศัตรูกับพมามานาน ในช่วงแรกไทยมีความกระตือรือร้นที่จะร่วมรบกับอังกฤษ เพราะเห็นว่าคราวนี้เป็นโอกาสดี พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ จึงโปรดให้เตรียมทัพเพื่อเข้าโจมตีพม่าสมทบกับอังกฤษ ถึงเมืองเมาะตะมะ แต่ต่อมาไทยก็รู้ว่าอังกฤษมิได้ต้องการให้ทหารไทยไปร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่ แต่อังกฤษต้องการทหารไทยไปใช้เป็นพลแบกหามสัมภาระอาวุธต่างๆ จึงโปรดให้เรียกกองทัพไทยกลับ ต่อมาอังกฤษยังเห็นกำลังพม่ายังมีอีกจำนวนมาก ก็ส่งทูตมาเจรจาให้ไทยช่วยรบต่อ เมื่ออังกฤษตีพม่าได้แล้วจะยกเมาะตะมะให้แก่ไทย โดยขอแลกเปลี่ยนกับไทรบุรีและเกาะหมาก แต่ไทยเห็นว่าหัวเมืองทั้งสองนี้มีประโยชน์กว่าหัวเมืองมอญจึงไม่ยอมแลกเปลี่ยน

ด้านเศรษฐกิจ

การค้ากับต่างประเทศ

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงส่งเสริมการค้ากับต่างชาติทั้ง อังกฤษ สหรัฐอเมริกา โปรตุเกส และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการค้ากับจีน โดยส่งเรือสำเภาและเรือกำปั่นแบบฝรั่งทั้งเรือของราชการและเอกชนไปค้าขาย ทำให้มีรายได้เข้าสู่ประเทศจำนวนมาก

พระองค์มีความเชี่ยวชาญในการค้าสามารถนำรายได้เข้าสู่ท้องพระคลังหลวงมากมาย นอกนั้นในการค้าส่วนพระองค์ ยังนำพาซึ่งพระราชทรัพย์มากมายที่พระองค์ทรงสะสมเก็บไว้ใน **ถุงสีแดง** จำนวนมาก ต่อมาชาวไทยเรียกพระราชทรัพย์จากการค้าสำเภาของพระองค์ซึ่งเก็บอยู่ในถุงสีแดงว่า **เงินถุงแดง**

รูปที่ 2 เงินถุงแดง

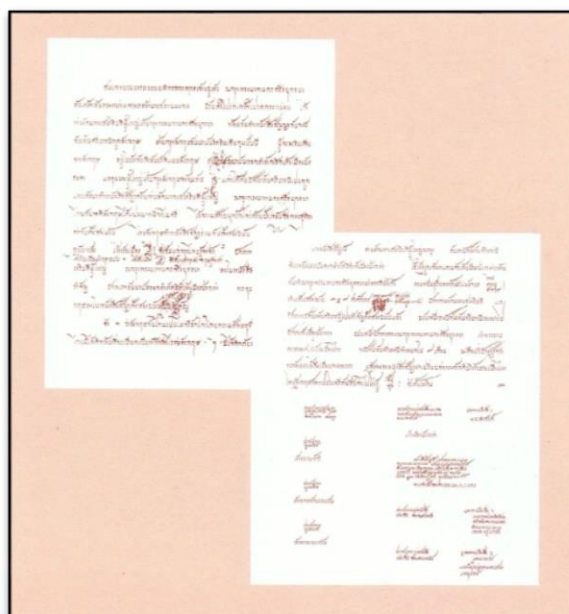
จาก <http://www.stou.ac.th/study/sumrit/5-60/page1-5-60.html>

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ในสมัยนี้ชาติตะวันตกเข้ามาติดต่อเพื่อขอทำสนธิสัญญาทางพระราชไมตรี และการค้ากับไทยมากขึ้น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ได้ทรงลงพระนามทำสนธิสัญญากับประเทศอังกฤษเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2369 เรียกว่า **สนธิสัญญาเบอร์นี** เป็นสนธิสัญญาฉบับแรกที่ไทยทำกับชาติตะวันตก

สนธิสัญญาฉบับนี้ไทยไม่เสียเปรียบใดๆ ภายหลังต่อมาไทยทำสนธิสัญญากับชาติตะวันตกอื่นๆ อีกหลายฉบับ และได้มีการติดต่อกับสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรก โดยสหรัฐอเมริกาได้ส่งเอ็ดมันด์ โรเบิร์ตส์เป็นทูตเข้ามาเจรจาทางการค้ากับไทย โดยมีสาระสำคัญคล้ายคลึงกับสนธิสัญญาเบอร์นี

รูปที่ 3 สนธิสัญญาเบอร์นี

จาก <https://www.matichon.co.th/news/177775>

ด้านศาสนา

พระองค์ทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา และได้ทรงสร้างพระพุทธรูปมากมาย เช่น พระประธานในอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดปรีดิยาศ และวัดนางนอง ทรงสร้างวัดใหม่ขึ้น 3 วัด คือ วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร วัดเทพศิรินทราวาสวิหาร และวัดราชนันทารามวรวิหาร และทรงบูรณปฏิสังขรณ์วัดเก่าด้วย

ด้านวรรณกรรม

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยงานวรรณคดี ถึงแม้พระองค์จะมีพระราชภาระมาก ไม่สามารถพระราชนิพนธ์ได้เหมือนเมื่อก่อน แต่ก็มีพระราชนิพนธ์หลายเรื่อง เช่น โคลงยอพระเกียรติรัชกาลที่ 2 บทละครเรื่อง สังข์ศิลป์ชัย บทเพลงยาวต่างๆ เสภาขุนช้าง ขุนแผน บางตอน

เกร็ดความรู้

จารึกวัดโพธิ์ ได้เริ่มมีขึ้นในช่วงการบูรณปฏิสังขรณ์วัดครั้งใหญ่ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงมีพระราชประสงค์ให้พระอารามแห่งนี้เป็น “มหาวิทยาลัย” สำหรับประชาชนทั่วไป โปรดเกล้าฯ ให้นำเอาองค์ความรู้จากปราชญ์ของไทยและสรรพศิลปวิทยาการต่างๆ เช่น ตำราการแพทย์ โบราณคดี และวรรณกรรม โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนทั้งหลาย ฯลฯ มาจารึกลงบนแผ่นหินอ่อนจำนวน ๑,๓๖๐ แผ่น ประดับไว้ตามบริเวณผนัง-เสาพระระเบียงรอบพระอุโบสถ พระวิหาร พระวิหารคด และศาลารายรอบพระมณฑปภายในวัด

ด้านศิลปวัฒนธรรม

ทรงบูรณปฏิสังขรณ์พระปรางค์วัดอรุณราชวราราม ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงบูรณปฏิสังขรณ์ไว้ แต่ยังไม่แล้วเสร็จ เฉพาะพระปรางค์องค์กลางที่สูงและงดงามมากก็ได้ก่อสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3

นอกจากนี้พระองค์มีรับสั่งให้สร้างเรือสำเภาที่ก่อด้วยอิฐ เพราะทรงเล็งเห็นว่าภายหน้าจะไม่มีการสร้างเรือสำเภาอีกแล้ว โดยวัดที่พระองค์มีรับสั่งให้สร้างเรือสำเภาไว้ได้ พระราชทานนามว่า วัดยานนาวา

รูปที่ 4 เรือสำเภา วัดยานนาวา

จาก <http://www.dhammajak.net/forums/viewtopic.php?f=24&t=19679>

บัตรกิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง นักเรียนสืบค้นข้อมูลพระราชประวัติ ของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว แล้วเติมข้อความลงในกรอบที่กำหนดให้ครบถ้วนสมบูรณ์

พระราชบิดาพระนามว่า .....

พระราชมารดาพระนามว่า .....

ด้านศาสนา

.....
.....
.....
.....
.....

พระราชกรณียกิจ

ด้านศิลปวัฒนธรรม

.....
.....
.....
.....
.....

ด้านเศรษฐกิจ

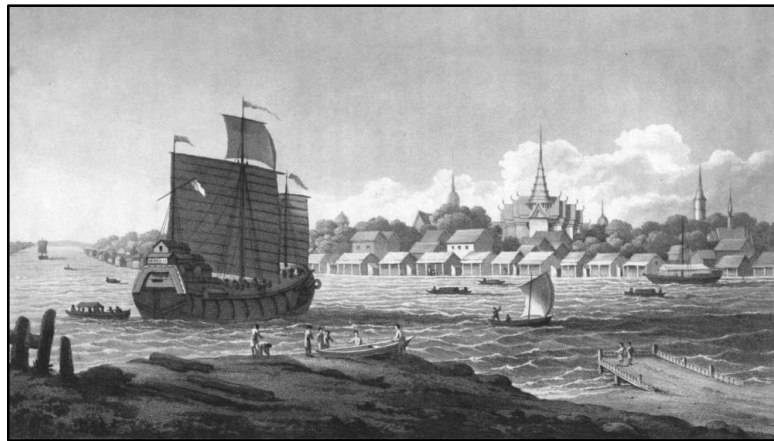
.....
.....
.....
.....

ด้านต่างประเทศ

.....
.....
.....
.....

บัตรกิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ศึกษาและวิเคราะห์ความสำคัญพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้วเติมข้อความให้ครบถ้วนสมบูรณ์

1. ภาพนี้คือสิ่งใด
.....
2. จากภาพสิ่งนี้มีความสำคัญอย่างไร
.....
.....
.....
3. จากภาพมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจอย่างไร
.....
.....
.....
4. เพราะเหตุใดรัชกาลที่ 3 จึงได้รับสมัญญานามว่า “เจ้าสัว”
.....
.....
.....
5. จากภาพนักเรียนจะมีวิธีการอนุรักษ์ สืบทอด ให้คงอยู่ถึงรุ่นลูกหลานได้อย่างไร
.....
.....
.....

“การศึกษาลงครามข้างฉนวน ข้างพม่า ก็เห็นจะไม่มีแล้ว
จะมีอยู่แต่ข้างฝรั่งให้ระวางให้ต้อย่าให้เสียทีแก่เขาได้
การงานสิ่งใด ของเขาที่คิดไว้ ควรจะเรียนเอาไว้
ก็เอาอย่างเขา แต่อย่าให้มันถือเลื่อมใสไปที่เดียว”

คำตอบ

[illegible]

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เหตุใดเศรษฐกิจในสมัยรัชกาลที่ 3 จึงรุ่งเรืองมาก
  - ก. บ้านเมืองสงบสุขไม่มีสงคราม
  - ข. ชาวจีนดูแลการค้าแทนคนไทย
  - ค. ทำสนธิสัญญาเบอร์นีย์กับอังกฤษ
  - ง. มีการส่งเสริมการค้ากับต่างชาติโดยเฉพาะกับชาวจีน
2. การที่รัชกาลที่ 3 ทรงแต่งเรือสำเภาไปค้าขายยังต่างประเทศ ส่งผลดีต่อชาติไทยอย่างไร
  - ก. ทำให้ท้องพระคลังมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
  - ข. ทำให้มีชื่อเสียงในฐานะเป็นประเทศผู้นำทางการค้า
  - ค. ทำให้ชาวต่างชาติรู้จักสินค้าการเกษตรที่สำคัญของไทย
  - ง. ทำให้ไทยเป็นศูนย์กลางในการรับซื้อและขายข้าวไปยังต่างประเทศ
3. ใครคือเจ้าเมืองลาวที่ก่อกบฏในสมัยรัชกาลที่ 3
  - ก. เจ้าอินทร์
  - ข. เจ้าอนุวงศ์
  - ค. เจ้านันทเสน

4. “การศึกสงครามช้างญวน ช้างพม่า ก็เห็นจะไม่มีแล้ว จะมีอยู่แต่ช้างฝรั่งให้ระวังให้ดี อย่าให้เสียทีแก่เขาได้ การงานสิ่งใด ของเขาที่คิดไว้ ควรจะเรียนเอาไว้ ก็เอาอย่างเขา แต่อย่าให้นับถือเลื่อมใสไปทีเดียว” คำที่ขีดเส้นใต้ แสดงถึงทัศนวิสัยของรัชกาลที่ 3 อย่างไร

- ก. ไม่มีการสู้รบกับญวนและพม่าอีกต่อไป
- ข. ในเร็ววันจะทำสงครามกับพวกฝรั่งให้ระวังไว้ให้ดี
- ค. ให้เรียนและรับวิทยาการของชาวตะวันตกมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับคนไทย
- ง. ให้ระวังพวกฝรั่งไว้ให้ดี อย่าพลาดพลั้งทำงานและเรียนรู้ตามเขา

5. เพราะเหตุใดอังกฤษจึงขอความร่วมมือไทยให้ช่วยรบกับประเทศพม่าใน พ.ศ.2367

- ก. เพราะอังกฤษไม่ชำนาญภูมิประเทศ และขาดเสบียงอาหาร
- ข. เพราะไทยมีกำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์ครบถ้วน
- ค. เพราะอังกฤษเกรงอิทธิพลไทยในย่านนี้
- ง. เพราะอังกฤษต้องการทำสนธิสัญญาทางการค้ากับไทย

6. ประเทศไทยได้ทำสนธิสัญญาเบอร์นี้อยู่กับประเทศใด

- ก. อังกฤษ
- ข. ฝรั่งเศส
- ค. สหรัฐอเมริกา
- ง. โปรตุเกส

7. สนธิสัญญาเบอร์นีเป็นสนธิสัญญาเกี่ยวกับข้อใด
  - ก. การแบ่งเขตการปกครอง
  - ข. การค้าและพระราชไมตรี
  - ค. การกู้ยืมเงิน
  - ง. การทหาร
8. เพราะเหตุใดสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้รับสมัญญานามว่า “เจ้าสัว”
  - ก. ทรงมีเชื้อสายชาวจีน
  - ข. ทรงโปรดให้ชาวจีนมารับราชการในวัง
  - ค. ทรงทำสงครามชนะชาวจีน
  - ง. ทรงแต่งเรือสำเภาไปติดต่อค้าขายกับประเทศจีน
9. ข้อใดคือวัดประจำพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
  - ก. วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
  - ข. วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
  - ค. วัดอรุณราชวราราม
  - ง. วัดราชโอรสาราม
10. เหตุใดจึงกล่าวว่าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย
  - ก. รัชกาลที่ 3 พระราชทานที่ดินให้สร้างมหาวิทยาลัย
  - ข. เนื่องจากเป็นที่รวมจารึกสรรพวิชาหลายแขนง
  - ค. มีพระสงฆ์เป็นผู้สอนวิชาความรู้ที่นั่น
  - ง. เป็นสถานที่อบรมบ่มนิสัยแก่ลูกหลานเจ้านาย และขุนนาง

กระดาษคำตอบ
แบบทดสอบหลังเรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชุดการเรียนรู้เล่มที่ 2
เรื่อง พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

คะแนน

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

ระดับคะแนน

ถูก 9 - 10 ข้อ	ระดับ ดีมาก
ถูก 7 - 8 ข้อ	ระดับ ดี
ถูก 6 ข้อ	ระดับ พอใช้
ถูกน้อยกว่า 6 ข้อ	ระดับ ควรปรับปรุง

บรรณานุกรม

- ณรงค์ พ่วงพิศ และวุฒิชัย มูลศิลป์. (2557). **ประวัติศาสตร์ไทย ม.4-6**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- ประสิทธิ์ เอื้อตระกูลวิทย์. (2558). **ประวัติศาสตร์ไทย 4-6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอมพันธ์.
- ลำจุล ฮวบเจริญ และฝ่ายวิชาการดวงกมล. (2560). **พระมหากษัตริย์แห่งสยาม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ดวงกมลพับลิชชิง.
- ศิริพร และคนอื่นๆ. (ม.ป.ป.). **ประวัติศาสตร์ไทย ม.4-6**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- สุชาดา วราหพันธ์ และถนิมใจ สมุทรวนิช. (2553). **หนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ประวัติศาสตร์ ไทย 4-6**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด.
- สุเทพ จิตรขึ้น และคณะ. (ม.ป.ป.). **ประวัติศาสตร์ ม.4-6 เล่ม 1**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด.
- อรทิตรา รัตน์พงษ์โสภิต. (2558). **แก๊งข้อสอบประวัติศาสตร์ ม.4-6**. กรุงเทพมหานคร: ฐานการพิมพ์จำกัด.

บัตรกิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง นักเรียนสืบค้นข้อมูลพระราชประวัติ ของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว แล้วเติมข้อความลงในกรอบที่กำหนดให้ครบถ้วนสมบูรณ์

พระราชบิดาพระนามว่า

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พระราชมารดาพระนามว่า

สมเด็จพระศรีสุลาลัย (เจ้าจอมมารดาเรียบ)

พระราชกรณียกิจ

ด้านศาสนา

- พระองค์ทรงโปรดเกล้าให้สร้างพระพุทธรูป เช่น พระประธานในอุโบสถวัดสุทัศนเทพวราราม
- ทรงสร้างวัดใหม่ขึ้น เช่น วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร
- ทรงบูรณปฏิสังขรณ์วัดวาอารามเก่าๆ

ด้านศิลปวัฒนธรรม

- ทรงบูรณปฏิสังขรณ์พระปรางค์วัดอรุณราชวราราม และทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระปรางค์เพิ่มเติม
- ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเรือสำเภาที่ก่อด้วยอิฐในวัดยานนาวา

ด้านเศรษฐกิจ

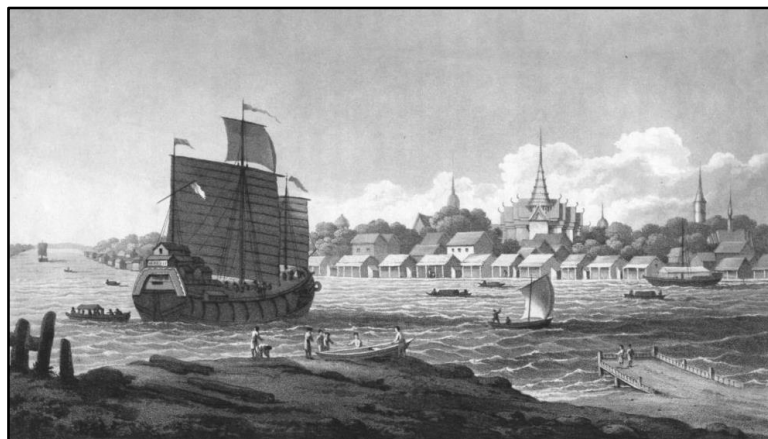
- ทรงส่งเสริมการค้าขายกับต่างชาติทั้งอังกฤษ สหรัฐอเมริกา โปรตุเกส และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการค้ากับจีน โดยส่งเรือสำเภาและเรือกำปั่นแบบฝรั่งทั้งเรือของราชการและเอกชนไปค้าขาย ทำให้มีรายได้เข้าสู่ประเทศจำนวนมาก

ด้านต่างประเทศ

- พระองค์ได้ทรงลงพระนามทำสนธิสัญญากับประเทศอังกฤษ เรียกว่าสนธิสัญญาเบอร์นี เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2369 โดยเป็นสนธิสัญญาทางพระราชไมตรีและการค้า ซึ่งต่อมาไทยทำสัญญากับชาติตะวันตกอื่นๆ อีกหลายฉบับ

บัตริยกรรมที่ 2

คำชี้แจง ศึกษาและวิเคราะห์ความสำคัญพระราชนิยกิจของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้วเติมข้อความให้ครบถ้วนสมบูรณ์

1. ภาพนี้คือสิ่งใด
.....เรือสำเภา.....
2. จากภาพสิ่งนี้มีความสำคัญอย่างไร
.....พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการค้าขายกับต่างประเทศเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ โดยส่งเรือสำเภาและเรือกำปั่นแบบฝรั่ง ทั้งเรือของราชการและเอกชนไปค้าขาย ทำให้มีรายได้เข้าสู่ประเทศจำนวนมาก.....
3. จากภาพมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจอย่างไร
.....พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงส่งเสริมการค้าขายกับต่างประเทศ โดยเฉพาะชาวจีน และได้เรียนรู้การต่อเรือสำเภากับจีนทำให้สามารถนำสินค้าไปขายกับต่างประเทศได้มากกว่าเดิม ส่งผลให้พระคลังมีรายได้เพิ่มมากขึ้น.....
4. เพราะเหตุใดรัชกาลที่ 3 จึงได้รับสมัญญานามว่า “เจ้าสัว”
.....พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทำการค้าขายกับชาวจีนมาตั้งแต่เมื่อครั้งยังทรงดำรงพระยศเป็นกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ โดยพระองค์ได้ส่งเรือสำเภาออกไปทำการค้าขายได้ผลดีมาก จนพระราชบิดาตรัสล้อเรียกพระองค์ว่า “เจ้าสัว”.....
5. จากภาพนักเรียนจะมีวิธีการอนุรักษ์ สืบทอด ให้คงอยู่ถึงรุ่นลูกหลานได้อย่างไร
.....พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างเรือสำเภาที่ก่อด้วยอิฐที่วัดยานนาวา แนวทางในการอนุรักษ์คือ
  1. ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลให้เข้าใจอย่างถ่องแท้และนำไปถ่ายทอดให้ครอบครัว ชุมชน
  2. ส่งเสริมให้เห็นคุณค่า ไม่ทำลายสาธารณะสมบัติ
  3. จัดทำข้อมูลสารสนเทศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เช่น เฟสบุ๊ก อินสตาแกรม เป็นต้น.....

บัตรกิจกรรมที่ 3

คำชี้แจง นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ว่ามีใจความสำคัญเกี่ยวข้องกับบ้านเมืองอย่างไรบ้าง

คำตอบ

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยบ้านเมืองมีพระราชดำรัส
สุดท้ายก่อนเสด็จสวรรคตไว้ว่า

1. ในอนาคตสงครามฝั่งพม่า และญวนคงไม่มีแล้ว เพราะ พม่าตกเป็นเมืองขึ้น
ของประเทศอังกฤษ
2. เตรียมรับมือชาวตะวันตก (ฝรั่ง) ให้มากอย่าเสียทีแก่พวกฝรั่ง สมัย ร.3 เสีย
ดินแดนให้แก่อังกฤษ
3. ให้เรียนรู้งานและรับวิทยาการของชาวตะวันตกมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับคน
ไทย ไม่ให้เอาแบบอย่างมาทั้งหมด

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
เรื่อง พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

1. ง	6. ก
2. ก	7. ข
3. ข	8. ง
4. ค	9. ง
5. ก	10. ข

